

**ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΣΠΕΡΙΝΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΤΡΙΤΗ 22 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2026
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ**

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ**

A. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.

α. Τα πέντε περιβαλλοντικά προβλήματα που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο είναι:

- η χρήση εντομοκτόνων,
- η καταστροφή των βιότοπων,
- η ρύπανση,
- η υπεραλίευση,
- η κλιματική αλλαγή.

β. Ο αρθρογράφος επικαλείται τη Ρέιτσελ Κάρσον, θαλάσσια βιολόγο και συγγραφέα του «Silent Spring» («Σιωπηλή Άνοιξη»). Η αναφορά σε ειδικό επιστήμονα ενισχύει την αξιοπιστία των θέσεων για τις συνέπειες της ανθρώπινης παρέμβασης και δείχνει ότι η σχετική προειδοποίηση έχει διατυπωθεί εδώ και δεκαετίες.

A2.

α. Θεματική περίοδος: «Οι απώλειες που υφίσταται ο φυσικός κόσμος είναι δικές μας απώλειες, η σιωπή της φύσης φιμώνει κάτι μέσα στον ανθρώπινο νου.»

Λεπτομέρειες: «Η ανθρώπινη γλώσσα είναι γεμάτη αναφορές στα άλλα ζωικά είδη – τρέχουμε σαν λαγοί, βγάζουμε τα κάστανα απ' τη φωτιά και το φίδι απ' την τρύπα.»

Κατακλείδα: «Όταν όμως η εμπειρία μας από τον φυσικό κόσμο συρρικνώνεται, δεν νιώθουμε πια το βάθος των ίδιων μας των λέξεων: η γλώσσα χάνει τη λάμψη και τη ζωντάνια της.»

β. Τρία σημεία στα οποία η έννοια της σιωπής χρησιμοποιείται μεταφορικά είναι:

- «η σιωπή της φύσης φιμώνει κάτι μέσα στον ανθρώπινο νου»: η απομάκρυνση από τη φύση φτωχαίνει τη σκέψη και τη γλώσσα του ανθρώπου.
- «καταδιώκονται ως την άκρη της σιωπής»: τα δελφίνια και οι φάλαινες οδηγούνται προς την εξαφάνιση, δηλαδή προς οριστική απουσία.
- «Το σιωπητήριο που επιβάλλεται στα τροπικά δάση»: η καταστροφή τους αφανίζει μαζί με τη βιοποικιλότητα και πολύτιμη θεραπευτική γνώση.

γ.

- «τρέχουμε σαν λαγοί»: τρέχουμε πολύ γρήγορα.
- «βγάζουμε τα κάστανα απ' τη φωτιά»: αναλαμβάνουμε μια δύσκολη ή επικίνδυνη κατάσταση, συχνά για να βοηθήσουμε κάποιον άλλον.
- «κάθε φυτό έχει το δικό του “τραγούδι”»: κάθε φυτό έχει ιδιαίτερες ιδιότητες και χρήσεις, που αποκαλύπτονται όταν ο άνθρωπος παρατηρεί και κατανοεί τη φύση.

A3.

Αγαπητοί σύνεδροι,

Η Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος μάς θυμίζει ότι η προστασία της φύσης είναι ευθύνη όλων. Όταν καταστρέφουμε βιότοπους, ρυπαίνουμε θάλασσες, υπεραλιεύουμε ή επιβαρύνουμε το κλίμα, δεν χάνονται μόνο φυτά και ζώα. Χάνεται ένα κομμάτι της γνώσης, της γλώσσας και της ζωής μας. Το άρθρο μάς προειδοποιεί ότι μια «σιωπηλή» φύση σημαίνει και έναν φτωχότερο ανθρώπινο κόσμο.

Χρειάζεται λοιπόν να περάσουμε από την ανησυχία στη δράση. Στο σχολείο μπορούμε να οργανώνουμε ανακύκλωση, δένδροφυτεύσεις, καθαρισμούς ακτών και ενημερωτικές εκστρατείες. Στην καθημερινότητά μας μπορούμε να περιορίζουμε τα πλαστικά μιας χρήσης, να επαναχρησιμοποιούμε αντικείμενα, να εξοικονομούμε νερό και ενέργεια και να επιλέγουμε περπάτημα, ποδήλατο ή μέσα μαζικής μεταφοράς. Προσωπικά, έχω διαπιστώσει ότι ακόμη και μια μικρή εθελοντική δράση καθαρισμού αλλάζει όχι μόνο έναν χώρο, αλλά και τον τρόπο με τον οποίο τον αντιμετωπίζουμε.

Παράλληλα, χρειάζεται να προστατεύουμε τα ζώα και τους φυσικούς τόπους, να καταναλώνουμε υπεύθυνα και να απαιτούμε ουσιαστικά μέτρα απέναντι στη ρύπανση και την κλιματική αλλαγή. Όταν τέτοιες επιλογές επαναλαμβάνονται από πολλούς, αποκτούν πραγματική δύναμη και διαμορφώνουν μια κοινωνία που σέβεται περισσότερο το περιβάλλον.

Ας μην περιμένουμε να σωπάσει η φύση για να αντιληφθούμε την αξία της. Ας γίνουμε η γενιά που με συνέπεια και αποφασιστικότητα θα την ακούσει, θα τη σεβαστεί και θα την υπερασπιστεί.

B. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

B1.

Στο παρόν η φύση φαίνεται περιορισμένη σε ένα «ταπεινό χορτάρι» που ξεπροβάλλει ανάμεσα στις πλάκες του πεζοδρομίου. Ωστόσο, πίσω από αυτή τη μικρή παρουσία προβάλλει το παρελθόν της ως δάσος και ζούγκλα. Ο άνθρωπος, με «δόλο», κατέλαβε και τσιμεντοποίησε τον χώρο της, όμως εκείνη επιμένει να επιστρέφει και να διεκδικεί ό,τι της ανήκει.

B2.

α. Εικόνα: «Είναι η τίγρη που τη σάρκα μας γυρεύει». Η απειλητική εικόνα αποκαλύπτει την άγρια φύση πίσω από την εξημερωμένη γάτα.

Ειρωνεία: «Η γάτα που μας γδέρνει τάχα παίζοντας το χέρι / Δεν παίζει διόλου». Το «τάχα» διαψεύδει την αθώα ανθρώπινη ερμηνεία του παιχνιδιού και προβάλλει την εκδίκηση.

Αντίθεση: τα «χάδια» αντιπαράτίθενται με το αιλουροειδές που «εκδικείται» και την «τίγρη» που ζητά τη σάρκα μας. Αντιτίθενται έτσι η εξημέρωση και η άγρια φύση του ζώου.

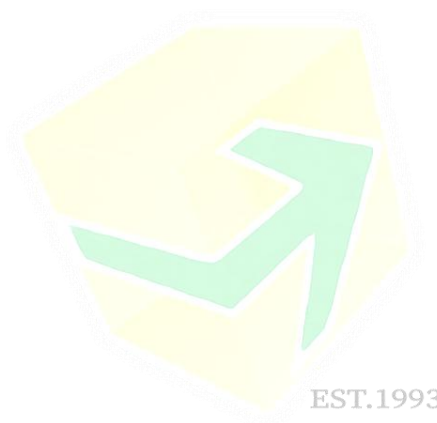
Με αυτά τα μέσα ο ποιητής ζωντανεύει τη σύγκρουση ανθρώπου και φύσης και τονίζει ότι, παρά την εξημέρωση, το άγριο στοιχείο εξακολουθεί να υπάρχει και να αντιστέκεται.

β. Τρία σημεία στα οποία εμφανίζεται το σύμβολο του νερού είναι:

- «Η χαλασμένη βρύση που στάζει αδιάκοπα στο / Νεροχύτη μας».
- «Είναι ο ποταμός ο καταράχτης κι ο κατακλυσμός».
- «Είναι τα ύδατα που αμφισβητούν το διαχωρισμό τους απ' τη γη».

B3.

Στο ποίημα η σχέση ανθρώπου και φύσης παρουσιάζεται συγκρουσιακή. Ο άνθρωπος προσπαθεί να την περιορίσει και να την προσαρμόσει στις ανάγκες του: καλύπτει τη γη με πεζοδρόμια, εξημερώνει το αιλουροειδές και διοχετεύει το νερό σε δίκτυα. Η φύση όμως αντιστέκεται: το χορτάρι ξαναφυτρώνει, η γάτα διατηρεί την άγρια πλευρά της και το νερό «αμφισβητεί» τα ανθρώπινα όρια. Η εικόνα αυτή ανταποκρίνεται στην εμπειρία μου. Συχνά βλέπω φυτά να ξεπροβάλλουν μέσα από ρωγμές του τσιμέντου ή δυνατές βροχές να ξεπερνούν ανθρώπινες υποδομές. Το ποίημα, επομένως, μου θυμίζει ότι ο άνθρωπος δεν είναι κυρίαρχος της φύσης, αλλά μέρος της και οφείλει να συνυπάρχει μαζί της με σεβασμό.

ΤΕΛΟΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΧΡΥΣΗ ΤΟΜΗ